

Snabel- Posten

Nummer 4 2009

Pris 25 kronor

Vi har
träffat

Jonas
på
Skansen

Magnus
Lindberg

Dessutom:

Glada Hudik-teatern

Ett studiebesök i Tyskland

Snabel-@ 10 år

Tati träffar
Skurt

Tänk vad tiden går!

Det har redan gått tio år sedan Snabel-@ startade. Själv har jag arbetat här i snart nio år. Och det är mycket som hänt under denna tid. Från de första trevande stegen med en dator till en tidningsredaktion med en hel datapark. Läs mer här till höger om vår historia.

Mer som hänt sedan sist är att jag och Christopher från Snabel-Posten varit på ett studiebesök i Stuttgart, Tyskland, tillsammans med ett antal andra personer från Regionförbundet, daglig verksamhet och boende.

Vi har tittat på hur man arbetar i Tyskland. Det var en mycket intressant och spännande resa. En längre artikel om detta finns att läsa på vår hemsida.

För övrigt tycker jag att vi ännu en gång lyckats åstadkomma ett mycket varierat nummer. Det är bara att inse att

Himlen är gränsen!

Christer Arvidsson

Du vill väl läsa fler nummer av

Snabel- Posten

Kontakta Snabel-@!

Se redaktionsrutan nedan

Helårsprenumeration kostar 150:-
inklusive moms

Redaktion

Jonas Bennemark; Magnus Hedman; Tati Palestro;
Johan Olsson Jonsson; Christopher Lundgren;
Erica Westerlund; Magnus Sjöqvist; Mattias Persson;
Carina Lemhagen; Josefin Tenefors; Natalia Georges;
Christer Arvidsson.

Layout & redigering: Christer Arvidsson

Snabel-@

Knivstagatan 6

753 23 Uppsala

018-727 40 03

snabel-a@uppsala.se

www.snabelposten.se.

Ansvarig utgivare: Mari Hålen

Åmynningens DV 018-727 71 57

Tryck: Fenomentryck · X-O Graf Tryckeri AB

På webben

www.snabelposten.se

Nytt extramaterial på vår hemsida:

- **Studiebesök i Tyskland** - av Christopher Lundgren
- **Rent hus** - en intervju med Marie-Louise Danielsson-Tham av Christopher Lundgren
- **Peace & Love 2009** - en dagbok av Jonas Bennemark
- **Little Marbles** - en intervju av Jonas Bennemark
- **Good Looking Trash** - en intervju av Jonas Bennemark
- **Tiden och klockan** - av Magnus Hedman
- **Fredrik Birging** - en intervju av Tati Palestro
- **Biologisk enfald** - en betraktelse av Magnus Sjöqvist
- **Bokstavstroende** - av Magnus Sjöqvist
- **Skallet - ett hund-dagis** av Carina Lemhagen
- **Recensioner**

Innehåll

Tio år med Snabel-@.....	3
Studiebesök i Tyskland.....	3
Glada Hudik teatern.....	4
Magnus Lindberg.....	6
Nej till EU-avtal.....	7
Jonas Wahlström på Skansen.....	8
Elektronikåtervinning.....	10
Lizette - en riktig hästtjej.....	11
Skurt.....	13
Åbo slott.....	14
Dinosaurier.....	15
Studiebesök i Tyskland.....	16

Omslagsfoto: Christer Arvidsson

Senaste nytt

Tio år med Snabel-@ - en historik

Text: Mattias Persson

Gruppen Snabel-@ bildades i juli år 1999 av Daniel Erkstam, och hade vid starten 4 arbetstagare. Gruppen fanns vid den tiden på Ekebybruk, där den delade lokal med föreståndarna för Daglig Verksamhet. Gruppens första lokal var ett litet rum, och när alla arbetstagare var där blev det mycket trångt. Det fanns bara en dator, som arbetstagnarna fick turas om att använda. Gruppens inriktning var ursprungligen att ge information om Daglig Verksamhet och att göra hemsidor, men inriktningen har naturligtvis ändrats under åren som gått. Under åren har personer kommit och gått av olika orsaker, men några finns kvar, nästan ända från starten.

I början bestod arbetsuppgifterna av att skriva in text på dator, eget datorarbete och nätsurfande, när gruppen fick fler datorer, samt att göra hemsidor och reklamblad. Gruppen ansvarade också för studiebesök från Sverige och även från utlandet.

Daniel Erkstam slutade som arbetshandledare år 2000, och en kvinna, som hette Linda, tog över som vikarie tills en ny ordinarie arbetshandledare kunde anställas. Det var då Christer kom, som har varit arbetshandledare sedan dess. Också Natalia började som arbetshandledare vid denna tidpunkt.

Den 27 augusti, 2001, blev det ett riktigt regnoväder. Regnet rann in i hiss-schaktet, som fanns bredvid gruppens lokaler, och orsakade en stor översvämning. Hela golvet hos Snabel-a blev förstört, och gruppen måste flytta till nya lokaler (i samma hus, lyckligtvis).

Efter några månader var skadorna reparerade, och gruppen kunde flytta tillbaka till sina gamla, nu ombyggda, lokaler. Under tiden på Ekebybruk, hände det ganska ofta att brand-larmet gick, vilket visade på problem med dessa lokaler, de var inte särskilt handikappanpassade. Några av arbetstagnarna satt i rullstol, och de fick krypa ner för trapporna tre våningar ner till marken, vilket var omständigt.

År 2003 flyttade gruppen till Samaritergränd 3, och blev då grannar med en annan grupp inom Daglig Verksamhet, OrdBild. Det visade sig snart, att lokalerna på Samaritergränd inte var lämpliga, och efter bara något år flyttade Snabel-@ och också OrdBild till de nuvarande lokalerna på Knivstegatan 6, och delar åter lokaler med föreståndarna/cheferna för Daglig Verksamhet. Snabel-a och OrdBild finns på första våningen och föreståndarna på andra våningen. Nu när Snabel-a och OrdBild ligger grannar, har samarbetet mellan de båda grupperna ökat ganska mycket.

År 2005, troligen på senvåren eller försommaren, började Snabel-a göra en liten enkel tidning i A5-format, som skrevs ut på en skrivare. Dess innehåll bestod av artiklar skrivna av arbetstagnarna. Det fanns inget krav på innehållet i artiklarna, utan var och en skrev om vad han eller hon tyckte var intressant. Tidningen delades ut till andra grupper inom Daglig Verksamhet, och kallades Snabel-Posten. Den kom ut sex gånger per år, och blev snart känd.

I slutet av 2007 började en ytterligare arbetshandledare, Josefin, som arbetar både hos Snabel-a och OrdBild, precis som Natalia gör.

I februari 2008 skedde stora förändringar för tidningen, som växte till A4-format, fick fler sidor, och började tryckas på tryckeri. Innehållet i tidningen har också ändrats, nu består den till största delen av intervjuer, som görs av arbetstagnarna. Nu delades den inte ut längre, utan man fick prenumerera på den, eller köpa lösnummer genom Snabel-@, vars arbetstagare ibland gick ut på stadens gator för att sälja tidningen. Nu arbetar gruppen nästan som en tidningsredaktion.

Studiebesök i Stuttgart

Text: Christopher Lundgren
Foto: Christer Arvidsson

Mellan den 8 och 10 juni åkte ett flertal medarbetare från Daglig verksamhet till den tyska staden Stuttgart för att besöka olika verksamheter för funktionshindrade personer.

Efter att personal från Daglig verksamhet i Stuttgart var på studiebesök i Sverige förra året, för att besöka olika grupper inom Daglig verksamhet, har vi nu varit på studiebesök i Stuttgart för samma ändamål.

I såväl Stuttgart som Tyskland i stort finns inte så många valmöjligheter för funktionshindrade personer, utan de flesta jobbar med någon form av verkstadsverksamhet. Det kan jobba flera hundra personer på en enda arbetsplats. I byn Liebenau i staden Friedrichshafen jobbar omkring 600 personer och 300 av dem bor också där medan resten bor hos föräldrar eller i egna lägenheter. Vi besökte också mindre arbetsplatser, däribland Bohnen Café som är ett välbesökt ställe. Några funktionshindrade personer guidade oss i staden och berättade om byggnaderna där. Innan vi lämnade Stuttgart gick vi också i affärer och besökte bland annat rådhuset i Stuttgart (Stuttgarter Rathaus). Även om studiebesöket var intressant och lärorikt var det institution, så som Daglig verksamhet såg ut i Sverige fram till början av 1990-talet. Mer information kommer att finnas på Snabel-postens hemsida www.snabelposten.se. Se foto på sista sidan.

KULTUR & NÖJE

Glada Hudik Teatern

Text: Magnus Hedman

Foto: Per Trané &

Erica Westerlund

24 april åkte några medarbetare från Snabel-@ till Cirkus i Stockholm. Där möttes vi av Anders Åbom som arbetar som inspicient på Glada Hudik teatern. Han visade oss runt i den tältliknande byggnaden. Han berättade lite om teatern för tidningens räkning och om byggnadens historia.

Inspicienten visade oss en apparat. På denna apparat fanns det rattar och spakar. Med dem kunde han reglera ljudet i salongen. Med en mikrofon kunde han meddela skådespelarna hur lång tid det var till kvällens föreställning. Det satt högtalare inne i green room "där skådisarna väntar på att få uppträda".

Anders Åbom berättar "jag kan också knäppa på en TV – skärm. På den kan jag se vad som händer och sker på scen". Han berättar att det sitter en kamera i foajén och en inne i green room där vi för övrigt strax skulle spatsa in. Vidare så säger han "här är det många tekniska prylar, vi använder bara en del av det som finns".

Anders berättar "vid ett tillfälle höll de på att testa att köra hårdrock på ljudanläggningen alltså det var så högt att det inte kunde vara högre ens om det var konsert".

Under visningen träffade vi några personer som medverkar i teatern. Pär Johansson är chef för teatern Glada Hudik teatern.

Vi fick även gå bakom scen och i logerna. Under visningen berättar herr Åbom att "på alla arbetsplatser där det hänger tunga saker i vajrar,

Namn: Anders Åbom

Yrke: Inspicient & informatör-

Född: 1951

Bor: Ljusdal

undantagsvis en teater måste man ha hjälm på sig när man arbetar. Det skulle se skojigt ut om skådisarna skulle vara iförda hjälmar när de arbetar på teatern".

Sedan traskar vi in i rekvisitarummet där skådisarna har de kläder som de skall använda i föreställningen, "Det är ett fasligt arbete med kostymer att de blir trasiga, att de blir smutsiga och att det måste vara nytt hela tiden."

Åbom tyckte att Elvis var en fascinerande person, den enda i sitt slag.

En av skådisarnas heter Sofia, hon spelar Elvis flickvän Dixie. Det var Dixie som startade Elvis första fan-klubb

Frågor till Glada Hudik teatern

Hur kom ni på idén att göra en föreställning om Elvis?

Pär Johansson startade teatern tillsammans med en kollega och är då dess upphovsman. 2005 var det 70-års jubileum efter Elvis födelse. Pär Johansson ville göra något med musik i föreställningen. Skådisarna kom att tänka på Elvis. De ville bygga något runt hans musik. De hade tidigare planer på att göra något av en annan känd musikal, men det skulle bli för dyrt, så de bestämde sig för det här och tur var väl det.

Vad var det som inspirerade er?

Min bästa herre, det finns nog inget enkelt svar på den frågan. Den här teatern leds i stort av en person och det är Pär Johansson. Den samme är också en stor förebild och en stor inspiration för de som vill hålla på

med teater och skådespeleri. Teatern startades 1996 på Pär Johanssons initiativ. Titelförfattaren tycker att det var ett roligt initiativ från teaterns sida att göra en föreställning om en av rockens storheter. Inspicienten Andres Åbom säger ”det har alltid varit mycket musik i glada Hudik Teaterns föreställningar”.

Har ni någon favoritlåt med Elvis och om inte varför?

Ska jag vara ärlig har nog alla sina favoritlåtar med The King, men om du frågar den som spelar Elvis så är inte det hans rockmusik, han är inget Elvis fan. Herr Åboms favoritlåt är ”If I can dream” som också är första aktens avslutande låt.

Hur mycket publik har ni per föreställning?

Det är lite så och så, det beror på var vi spelar. Just i det här huset blir det fort slutsålt. När det sker kommer 1 600 personer för att se på vår föreställning. När vi spelade i Göteborg fick bara 550 personer plats, det är för lite för oss. Då går det inte runt ekonomiskt.

Vad är det ni berörs av i Elvis situation på 1950-talet?

Det var en mycket bra fråga. Faktum är att det är utgångspunkten för kvällens föreställning. Föreställningen berättar att Elvis var ganska utanför att han var en outsider som klev in. Att Elvis var en missanpassad person som slog folk med häpnad för den musikaliska begåvning han besatt. Sen var nog Elvis under den själv-säkra ytan en ganska osäker person.

Vad fokuserar ni på i föreställningen hans musikkarriär eller hans filmkarriär och varför?

Vår föreställning handlar om hans första stora period när han fått en lokal hit med sin version av Arthur Crudups låt ”That’s all right mama” (19 juli 1954 på Sun Records) och när han gjorde sitt första kommersiella framträdande. Det är lite hoptryckt tidsmässigt. Slutscenen ligger lite framåt i tiden. Vår historia tar sin börjar innan The king spelat in ”That’s all right mama”. Då går han fortfarande i den vita skolan i Memphis Humes Highschool. Filmerna var ett sidospår i Elvis karriär som från början var Överste Tom Parkers idé.

Hur jobbar ni med sponsorer?

Det har varit en lång utveckling. Man kan säga att det som är idag är rätt exceptionellt. Det är en speciell situation. När vi nu kommit ut och blivit rikskända som verksamhet så har det väckt ett intresse för sponsring. Till exempel de här stora Ericsson, IKEA och Scandic.

Ganska tidigt var Glada Hudik lokalt sponsrat Vi jobbade redan då med sponsring, men vi hade få sponsorer. Och då skulle jag säga att vi såg sponsring som ett sätt att sälja biljetter och skapa kontakter och att få människor att respektera personer med funktionshinder.

Artikelförfattarens egna kommentarer

Jag tycker det var enormt roligt att se föreställningen och att föreställningen hette Elvis fick blodet att flyta hett och ångande i mina ådror. Det här var något av det bästa jag sett faktiskt. Det får mig att tänka på musikalerna i London som jag och familjen brukar se på när vi är där.

Magnus Lindberg Ett eget liv

Text: Jonas Bennemark

Hans karriär började en gång i Landslaget. Sen blev det solokarriär och han släppte sin första skiva 1976 som hette just Magnus Lindberg. Han var medlem i Grymlings 1990 till 1995 och deras återför-
eningprojekt 2005. I år är han aktuell med sin nya skiva "Ett eget liv" som släpptes 22 april i år.

Jag lyckades få en pratstund med Magnus Lindberg på telefon där vi pratade lite om hans senaste skiva.

När började du med musiken?

När jag var tjugo år kan man säga. Då började jag som proffs om man säger så.

Vilka andra band har du spelat med?

Jag spelade i ett band som hette Landslaget och det var det första som jag spelade med. Sedan -77 har jag haft ett eget band mer eller mindre hela tiden och så Grymlings -90 till -95 eller nåt sånt och sen den korta återföreningen då.

Blir det någon mer återförening och skiva med Grymlings?
Nej det blir det inte, jag har sagt upp mig.

Varför gör du dina låtar på din akustiska gitarr först?

Jo det är lite enklare att göra låtarna först så kan man presentera dem för dom som kan spela på riktigt. Jag är inte så bra på att spela. Jag kan skriva låtar och sjunga, men sen finns det killar runt omkring mig som kan spela ordentligt och då är det bra att kunna visa dem vad de ska sätta tänderna i.

Tycker du det har varit svårt att få till en bra låt?

Ibland är det lätt, ibland är det svårt, ibland kommer det av sig själv, ibland får man sitta och fundera ganska länge innan det blir något. Det är olika det här.

Vad handlar din senaste skiva om?

Oj den handlar om mycket. Den handlar om dagens samhälle bland annat, utseendefixering, fixeringen av sig själv liksom kroppsfixering bla bla bla och så vidare. Plus ett antal kärleks-låtar till min hustru.

Varför heter skivan "Ett eget liv"?

Ja därför att mitt liv är ett eget liv och en av låtarna heter ett eget liv som handlar om mig.

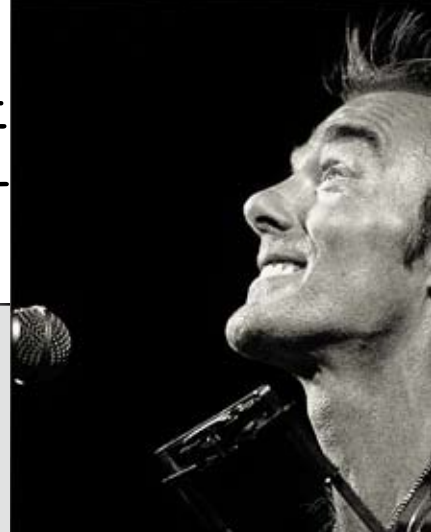
Namn: Magnus Lindberg

Född: 1952

Bor: Stockholm

Yrke: Musiker

Karriär: Har släppt 10 album solo och 3 med Grymlings

Vad brukar dina texter handla om annars?

Jag vet inte, jag försöker sitta och fundera ut någon text som jag har skrivit och vad den kan handla om. Jag har skrivit en text om Stockholm t.ex. och sen så har jag skrivit en text som handlar om att jag aldrig varit i Memphis. Jag hade en dröm en gång i tiden att åka Route 66, gamla Route 66 nämligen, och det har jag inte länge. Då döpte jag den till att jag aldrig hade varit i Memphis.

Tycker du att texterna som du skrivit nu är bättre än dom du har skrivit på dom tidigare skivorna?

Nej jag vet inte, de handlar ju om andra saker det tycker jag är bra att man inte skriver om samma saker hela tiden.

Varför har vi fått vänta ett antal år på en ny skiva?

Det tar ett antal år, det tar ju lite tid först att skriva sångerna. Först tar det lite tid efter att man har släppt en skiva att man ska turnera lite grann och smälta den, sen tar det ett tag att börja skriva igen, sen så ska man dessutom spela in skivan. Jag är inte den typen som producerar en skiva en gång om året. Jag försöker bara få till det så bra som möjligt.

Vilka skivor tycker du bäst om?

Ljus i natten och Ett eget liv.

Tror du att det finns ett hopp nu att människan skulle kunna förändra sig och bli annorlunda och människorna skulle kunna förändra samhället?

Ja det hoppet fanns ju på 60-talet, jag tror att det hoppet har gått över nu. Att människorna skulle kunna förändras det vore väldigt trevligt att hoppas på men jag vet inte. Ibland kan man undra när man läser tidningen, det verkar bara bli värre och värre.

Varför tycker du inte att det var bättre förr?

Nej det är inte så roligt att vara tonåring. Det är bättre att vara vuxen.

Vilket band tycker du har varit bäst genom åren?

Tom Petty & The Heartbreakers tycker jag har varit bäst genom åren tror jag, men dom håller inte på längre.

Vad tycker du om finanskrisen?

Den tycker jag inte är speciellt bra. Jag har fondandelar efter min mor när hon dog och de är värda ungefär hälften nu mot vad det var då, så det är bara att låta dem stanna kvar på banken. Kronan är inte värd så speciellt mycket. Åka till Norge det är inget man gör om man inte ska spela för då får man bra betalt.

Afrikanska länder säger nej till handelsavtal med EU

Text: Magnus Sjöquist

EU förhandlade om ett handelsavtal med länder i Afrika, Västindien och Stillehavsregionen (AVS), dessa skulle ha varit klara 2007 men det dröjde till mars 2009 innan det första avtalet med Västindien kunde godkännas. De flesta länderna i Afrika motsätter sig frihandelsavtal med EU då de har mycket att förlora.

EPA-avtalen, (Economic Partnership Agreements), har kritiserats av fackföreningar och lantbrukarorganisationer i Afrika då de skulle konkurrera med Europeiskt storjordbruk som har stora statligt stöd. I detta avtal ska länderna inom AVS kunna ge skydd åt 20 procent av sin handel med EU i utbyte mot avreglering, då de flesta länder inte har mycket industrier är dessa mest jordbruksvaror. Långsiktigt kan det göra att det inte utvecklas nya industrier.

”– Inom några decennier kommer alla försök till industrialisering i Afrika att vara borta...” sa Emily Jones, som skriver en avhandling om EPA-avtalen vid Oxfords universitet, på ett seminarium som nyligen anordnades i Stockholm av Afrikagrupperna och Forum Syd.”

De som är mot vänder sig mot att AVS-länderna inte kan ändra vilka ekonomiska sektorer de vill skydda senare och att de kan höja tullarna mer. I motsats vill de ha en klausul om industrialisering som gör att avregleringen blir vart efter ju större industri de får.

– Hur ska Namibia kunna attrahera nya investerare om vi inte får skydda våra nyetablerade industrier? Inom några år kommer de att vara utkonkurrerade av Sydafrika, sade den namibiske handelsanalytikern Wallie Roux.

Sextiosex procent av länderna i Afrika tillhör en kategori som kallas ”minst utvecklade länder”, dessa exporterar

mycket till EU utan tull genom ett initiativ som heter Everything But Arms, EBA. Dessa länder har inte mycket att vinna på att teckna ett EPA-avtal. I mars 2009 godkände EU-parlamentet det första EPA-avtalet, med Västindien. I Afrika är förhandlingarna känsliga. Ett problem är att de regionala grupperingar som EU förhandlar med i Afrika har skapats bara för detta. Detta faktum gör att många tullunioner och samarbetsorgan som finns splittras, detta gör det svårare för länder i Afrika att handla med varandra.

Enligt ursprungstexten som jag refererar till kan man vidare läsa att förhandlingarna ska sluta 2009 men Emily Jones tror det. Samtidigt har EU fått lära sig en läxa.

– EU-kommissionen förväntade sig inte att afrikanska länder skulle stå emot (...) Motståndet har långsamt tvingat EU att ändra sin attityd, säger hon till Arbetaren (där jag hittade denna information ursprungstexten).

Inom Världshandelsorganisationen (WTO) har förhandlingarna brutit samman då fattiga länder har motsatt sig att förhandla områden som till exempel offentlig upphandling och patentskydd. Dessa frågor som kallas ”handelsrelaterade frågor” försöker EU få in bakvägen i EPA.

– Om investeringar ska leda till utveckling måste länderna ha möjlighet att ställa krav på investerarna. Det handlar om saker som att återinvestera en del av vinsten i landet (...), säger Karin Gregow som arbetar med handelsfrågor på Forum Syd.

Artikeln kan läsas på <http://www.arbetaren.se/articles/utrikes20090527-3> (15/6 - 2009)

Afrikanska unionens hemsida är <http://www.africa-union.org/>

Har du fortfarande en trogen publik? Hur är reaktionen till den?

Ja, jag försöker vara trogen med dem och spela sångerna jag tror de vill höra så gott det går.

Hur ser din publik ut i år? Jämfört med tidigare år?

Dom är fyra år äldre än förra plattan, det är samma publik och några till som följer med mig troget.

Har du någon slags kombination vid konserter och så?

Det blir olika sånger gång till gång kan man väl säga. Vi har väl ungefär samma sånger igång hela tiden så lägger man in en ny här och en ny där och ändrar ordningen lite grann på dem då. Det blir lite grann vad man känner.

INTERVJU

Vi träffar Jonas på Skansen

Text: Carina Lemhagen
Foto: Christer Arvidsson

Namn: Jonas Wahlström
Född: 1952
Yrke: Föreståndare för Skansenakvariet
Bor: Stockholm

Jonas Wahlström är föreståndare på Skansen-akvariet. Han har jobbat där sedan de öppnade 1978.

Jonas Wahlström har också varit med i olika program på TV.

Skansen-akvariet ligger inne i Skansen.

Om man ska gå in i akvariet då måste man betala inträde in till Skansen och sen måste man också betala inträde till akvariet.

Inne i akvariet har de lemurer, apor, sköldpaddor, spindlar och ormar. Det finns också Kuba- och Nilkrokodiler. Lemurerna springer fritt bland besökarna. Besökarna får inte klappa lemurer när man går in till dem.

Christer och jag träffades klockan 8.45 vid tågstationen och tåget gick 9.10 till Stockholm. När vi kom fram till Stockholm då gick vi dit där bussen åker till Skansen. Där gick vi till ingången och sa att vi skulle träffa Jonas Wahlström. Sedan ringde vi till Jonas och sa att vi redan var här och då sa Jonas att vi skulle gå till akvariet.

Där skulle vi träffa Jonas. Sedan gick vi till det rummet där vi skulle vara när jag intervjuade honom. När vi var klara med alla frågor då gick vi till lemurer och då tog Christer kort på lemurer.

Hur kom du på att du ville jobba med djur?

Jag var väldigt intresserad av djur när jag var liten och sen bodde jag nära Skansen. Så jag börjar att springa här uppe när jag var 8 år.

Varför valde du att jobba på Skansen?

Jag bodde ganska nära och det var den enda djurparken som fanns i Stockholm och den är fortfarande den enda. Och då fick jag följa med dom som skötte djuren då som hjälpreda och sen kunde jag öppna akvariet 1978.

Hur länge har du jobbat på Skansen?

Jag har ju sprungit här sedan jag var åtta år så det blir 49 år, men jag började jobba när jag var 13 år för 3,50 i timmen och sen kunde jag öppna akvariet. Akvariet fyller 31 år.

Jobbar du bara på akvariet?

Ja.

Vad har ni för djur på akvariet?

Vi har mest tropiska djur, små halvapor, nattapor, nattdjur, alla möjliga småapor, reptiler, vi har fortfarande mycket fiskar.

Vilka sorters djur gillar du mest att jobba med?

Lemurer är väldigt trevliga. Dom är snälla och lite kor-kade. Det är halvapor från Madagaskar.

Har du någon favorit bland de djuren?

Det skulle vara lemurer och dom där små dvärgsilkesa-porna, världens minsta apor, som också är trevliga. Det var det var första däggdjuret vi hade på akvariet.

Har det hänt att mamman inte tar hand om sin unge, måste ni då mata den?

Det händer ibland. Inte att dom inte vill ta hand om ungen. Om det blir trillingar på dom här småaporna då kan mamman bara ta hand om två ungar.

Hur ofta måste ni mata ungen om mamman inte matar den?

Om det är en liten dvärgsilkesapa på 13gram, då måste man mata den åtminstone varannan timme i början. Då tar skötaren hem apan när han eller hon slutar för dagen.

Har du blivit biten av något djur som du jobbar med?

Ja det händer. Lite små sår här och var från små apor, men det har aldrig varit något allvarligt.

Har ni en egen veterinär här på Skansen?

Ja den kommer en gång i veckan eller när det behövs.

Har du blivit rädd för något djur som du jobbar med?

Nej. De enda djur man ska vara rädd för är isbjörnar, stora krokodiler och stora hajar.

Får ni in djur som folk har hittat ute?

Ja, men inte så ofta. Förut tog vi hand om svenska djur, men nu har vi lyckas få folk att begripa att dom inte är övergivna. Däremot får vi ta hand om reptiler ganska ofta, som folk kastar ut, som dom inte vill ha mer. Vat-tensköldpaddor är vanligt.

Har det hänt att något djur har smitit från sin bur?

Ja det har hänt, men aldrig särskilt långt. Det har väl hänt att en liten apa har hoppat ut, men den hoppar tillbaka efter en liten stund.

Vad får djuren för mat och hur ofta?

Det beror på vad det är för djur. En del djur får så att det räcker under dagen och andra djur får mat flera gånger om dagen. Dom stora ormarna får mat en gång varannan vecka.

Får ni djur från andra djurparker?

Ja, alla djur som vi har är födda här eller i andra djurpar-ker. Man fångar inte vilda djur i naturen.

Får ni djur från djurparker i andra länder?

Ja dom flesta djuren får vi från andra länder. Dom svens-ka djurparkerna har i regel bara stora djur som noshöning, elefanter, hjort men det har inte vi. Så vi har mest utbyte med djurparker i andra länder.

När ni får nya djur till Skansen får dom komma direkt in till dom andra djuren eller måste dom vänta ett tag?

En del måste sitta i karantän. Det beror på var de kommer ifrån. Vi släpper aldrig in dom direkt till djuren här. Vi har dom alltid under uppsikt ett tag.

INTERVJU

På elektronikåtervinningen

Text: Erica Westerlund

Foto: Tati Palestro

Jag åkte och intervjuade Niklas Engström som jobbar på Elektronikåtervinningen där man tar emot gods från företag och återvinningscentraler. När man kom fram dit så skulle man börja med att intervjua honom, men det gick inte som man hade planerat.

Det började strula med kameran så det gick inte att fixa så då fick Niklas hjälpa till, då gick det bra som tur var.

Namn: Niklas Engström

Född: 1982

Bor: Tobo

Familj: Ja

Fritid: Spelar teater

På krogen: Dricker öl

Favoritmusik: Folkmusik och jag spelar själv fiol

Resa till: Thailand

God efterrätt: Glass med strössel och chokladsås

Favoritmat: Husmanskost

Är det här jobbet du vill jobba med?

Nja, visserligen är det ju ett roligt jobb, det är ett mycket varierande jobb.

Vilka arbetstider har du?

Jag börjar klockan sju på morgonen och slutar fyra.

Vad jobbade innan du kom hit?

Jag studerade, jag började direkt efter skolan.

Trivs du här?

Ja det gör jag.

Vad är det första du får göra då du kommer hit?

Vi går igenom vad vi ska göra och vilka som ska köra trucken.

Vi sitter och delar upp arbetsuppgifterna, jag har mest ansvar inne i godsavdelningen som tar upp material upp på bandet.

Vad får du göra på jobbet?

Bland annat är jag truckförare, sedan har jag ansvar för de nya som börjar så jag utbildar dem.

Sedan har jag ansvar för storpressen.

Vad är det roligaste med det här jobbet?

Man kan lära sig något nytt hela dagen för att det är så mycket nytt material, nya elektroniksaker som kommer in.

Hur länge har du haft truckkort?

2004 fick jag det utfärdat.

Är det både inne- och utearbete?

Ja det är mycket ut och in hela tiden om dagarna.

På Elektronikåtervinningen tar man emot elprodukter som har skrotats. När vi får in sakerna plockar vi isär dem och sorterar i olika lådor.

Vi sorterar olika sorters metaller.

Vi registrerar allt material som kommer in och rapporterar till Elkreten i Stockholm.

Det finns många farliga ämnen som t.ex. PCB, kvicksilver, bly och asbest.

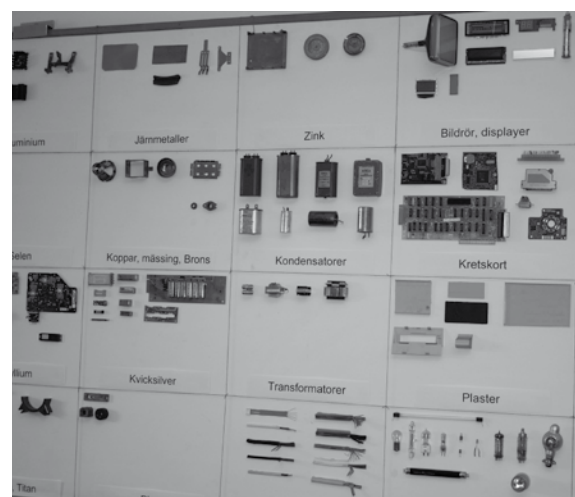
Det som ska återvinnas smälts ner i stora masugnar.

Hur länge har du jobbat på Elektronikåtervinningen?

Lite över sex år.

Hur många är det som jobbar här?

Sammanlagt över fyrtio men vissa jobbar halvtid.

Lizette

En riktig hästtjej

Text: Jonas Bennemark

Foto: Linda Olsson &

Lizette Gålnander

Namn: Lizetté (My Stéphanié) Selling Gålnander

Född: 1987

Bor: Altuna

Familj: Föräldrar och tre småsyster

Intressen: Djur över lag, men mest hästar

Favoritmat: Schnitzel Cordon Blue och ostschnitzel med bearnaisesås och klyftpotatis

Favoritfärg: Lila fast inte på sadeln och tränset

Drömsemester: Disneyland i Florida eller Paris

Blir glad av: Att vara i stallet, men också att umgås med familj och vänner

Jag har gjort en intervju med min kompis Lizette via mejl, jag tyckte det var intressant att göra en intervju med henne eftersom hon tävlade i Tölt och det kanske är många som ville läsa lite om det, hur det går till och så.

Började med hästar när hon var 6 år

Lizette har hållit på med hästar sedan hon var 6 år, fast den mesta tiden med hästar kom vid 9 års ålder då hon börja rida på en ridskola.

Hur det kom sig att hon började med hästar var när hon var 6 år då hon fick rida och ta hand om en shetlandspanny hos sin mormor, sen fick hon ridlektioner på en ridskola i 9 års present. Sen så har hennes hästintresse följt henne ända sedan dess, fast islandshästar började hon med för bara cirka 3-4 år sen.

Hon har en egen häst, en islandshäst, ett sto, den är 5 år men blir 6 år i juli.

Hästen är svartskäck (svart och vit med vita ben) och gillar morötter. Hästen är inte direkt bra på att göra något bus, men när hon är väldigt glad då kan hon få för sig att bocka med mig på ryggen, men oftast sitter jag kvar eller skuttar till lite. Hästens smeknamn är Sötnos/sötnosen fast hennes riktiga namn är Gletta från Ränteröd.

Hennes förebild är hennes chef (Sigfús Sigfússon) därför att hennes mål är att bli inridare av unga hästar och sen för att han har en bra hand (duktig med hästar och så) med hästar.

Hennes hästdröm är att tävla i de öppna klasserna och så småningom tävla i VM.

Hon tävlar inte i Hoppning eller Dressyr eftersom hon har en islandshäst så tävlar hon i fyrgång och tölt.

Fyrgång: skritt, trav, galopp och tölt.

Tölt: en fyrtaktig bekväm gångart som bara islandshästar har.

När hon laddar för en tävlingsdag ser hon till att allt är packat och klart, hon pysslar om sin häst (gör henne fin och så), sen tar hon det lugnt och lägger sig tidigt.

Hon har inte vunnit något pris förutom två rosetter en femteplats, rosett i A-final (fast de var med en annan islandshäst som hon hade förut) och sen en sjunde plats rosett från istölt (töltar på is), det var med hennes häst.

Bästa Minne

Hennes bästa minne är från den senaste tävlingen den 14 mars då hon tävlade i gångartstävling i Bälunge/Agersta. Då var hon en halv poäng ifrån finalen i tölt. Sen förra året med en annan häst som heter Tinni vid Riddarhyttan. Då var hon en ryttare ifrån B-final i tölt.

Hon har inte hållit på med någon annan sport innan hon blev intresserad av hästar. Men under hennes skolor på Jälla, då höll hon på med innebandy. Hon tyckte det var kul, men hon var tvungen att sluta med innebandyn sen för att hennes knä tog stryk.

Om Lizette vann 1 miljon skulle hon dela med sig en del till familjen, kanske köpa någon liten gård och sen spara till resepengar. När jag frågade om Lizette är skrockfull sa Lizette att hon ibland är skrockfull (skrattar med ett leende). Sen frågade jag hur mycket Lizette lägger ner på sin hobby. Eftersom Lizette jobbar med hästar och hon har ett stall i närheten så är det all tid i veckan som Lizette lägger ner på sin hobby.

Ramlat av har Lizette gjort många gånger, men hon har bara gjort sig illa en gång. Lizette hade lånat en häst under ett år och så en vinterdag red Lizette på ett gårde i ganska hög fart och sen plötsligt så snubblade Lizettes häst och föll på framdelen (hon skadade sig inte så det gick bra) och Lizette ramlade över hennes hals och landade på sin högra handled, men Lizette satte sig upp igen på sin häst och så när Lizette var halvägs hemma så fick Lizette så fruktansvärt ont i handleden. Sen kom Lizettes mamma ut när hon hörde Lizette utanför. Hon bad Lizettes moster att ta upp hästen till stallet (var på ett gårde en bra bit ifrån Lizette stall när det hände) Sen skjutsade Lizettes mamma in henne på akuten. Där visade det sig att Lizettes högra handled var bruten på två ställen. Så Lizette fick inte rida på ca 3-6 veckor. Det tyckte Lizette var tråkigt, men så kan det gå ibland. Men som tur var så var ingen större skada skedd.

Tävling på Strömsholmsbanan Utnäslöt

Den 30 maj var jag och Linda och kollade på en hästtävling på Strömsholmsbanan Utnäslöt. Vi skulle kolla på när Lizette skulle tävla i T5 (Tölt) med hästen Gletta från Rånteröd, men när vi hade kommit dit så hade hon redan tävlat.

Men i själva tävlingen gick det inte så bra för Lizette. Hon fick 3,87 och kom inte till final, men hon var nära. Men vi fick se andra tävlande istället. Bland annat tävlade också Lizettes mamma Annica Selling med Blika från Onödan. Hon kom inte heller till final, men var också nära.

Det var en fin dag med 35 grader och sol. Det var många tävlande, 150 deltagare i både vuxen och ungdoms klasserna hade anmält sig. Alla deltagare var uppdelade i olika grupper. Det var så att de vuxna tävlade först på morgonen och ungdomarna tävlade sen på eftermiddagen. Sen på kvällen så tävlade också Lizettes nioåriga lillasyster Cimoné. Hon lyckades inte heller komma till final.

De vuxna tävlade i olika grupper T8, T5, T3, T2 T6 (i Tölt) och V5, V2 i Fyrgång och F2, F3 i Femgång och ungdomarna tävlade T8U, T3U, T5U i Tölt och V2U, V5U i Fyrgång.

Alla deltagare tävlade i lite olika gångarter: skritt trav, galopp tölt och fyrgång bland annat. Sen såg jag andra tävlande också och alla gjorde bra ifrån sig i den kokande värmen.

Jag fick bland annat träffa Lizette också. Det var kul, så det blev en lyckad dag i alla fall kan man säga.

Söndagen bjöd på finaler med dom som gick vidare från lördagen.

INTERVJU

Vi träffar

SKURT

Text: Tati Palestro
Foto: Christer Arvidsson

Namn: Skurt
Född: 29 september
Bor: Malmö
Favoritmat: Köttbullar, och chokladmjölk och prickigkormacka

När jag åkte till Stockholm för att interjuva Skurt var vi på samma ställe som när vi interjuvade Zillah och Totte. Det har blivit vårt stamställe.

Vad gör du på fritiden?

Träffar mina kompisar och sedan har jag en tjej som jag är lite förtjust i som heter Ebba. Vi brukar titta på film ihop och så när hon har tid och sedan brukar jag bära hennes väska från skolan också.

Hur gammal är du?

Halv tio år, det har jag vari i väldigt många år. Det är en bra ålder tycker jag.

Gillar du uppträda?

Det gillar jag, jag gillar att prata med människor och sjunga lite för dem och så.

i mina program, Helen Sjöholm till exempel. Sofia Källgren, Lasse Berghagen, sedan gillar jag Christer Sjögren också.

Va det rätt låt som vann melodifestivalen i år?

Ja, det tyckte jag, den gillade jag och jag har gjort många program i Norge också. Det var kul tyckte jag att han vann, sedan gillade jag Malena mycket också, det var synd om henne tycker jag att hon kom så långt ner

Har du någon favoritfilm?

Favoritfilm? Ja, *Lilla Huset På Prärien* gillar jag.

är lite lat när det gäller att kamma mig.

Det är inte ofta som du kammar dig?

Nej, fast några gånger om året brukar det bli i alla fall.

Ska du komma till Uppsala och uppträda?

Gärna, det vore kul.

Har du något roligt att berätta då?

Det kom så plötsligt, Ingamay har två barnbarn, så jag är egentligen farbror till dem då ju eftersom Ingamays son är pappa till dem. Tea, hon är sex år, hon sa en kul grej häromdagen, hon sa såhär till Ingamay: Farmor vi är nog en ovanlig familj som har en sådan konstig person som Skurt, men vi gillar varandra väldigt mycket.

Leker du med dem?

Ja, det gör jag. Vi brukar leka kurragömma men i kväll ska vi gå på cirkus, Cirkus Maximum. Har du varit där någon gång? Jag har gjort program om Cirkus Maximum för många år sedan så jag känner cirkusdirektören.

Vad heter din tjej då?

Ebba, fast hon vet nog inte om det. Jag är lite blyg för tjejer så. Ni är faktiskt lite lika Ebba och du, ni ser snälla ut bägge två.

Har du någon favorit tv-program?

Alltså, det finns många, Anki och Pytte, Zillah och Totte, de är bra alltså.

Har du någon favoritartist?

Ja, många vet du jag har ju träffat jättemånga och sjungit med dem

Tycker du om att leka och i så fall vad då?

Just nu gillar jag att hoppa hopprep och putta kula och du vet spela stenkula, det gillar jag, sedan gillar jag fotboll också. Gillar du det?

Jag brukade titta på dig på barnrean innan

Gjorde du det? Vad kul! Vad snäll du är som säger så, då är det tur att mina program

kommer ut på DVD snart. Det är inte alla men en hel del, *Skurts bästa* kanske det ska heta.

Har du tappat kepsen någon gång på sändningen?

Ja, en gång när det blåste, och den har jag väldigt mycket eftersom jag

*Namn: Ingamay Hörnberg
Född: 1948
Bor: Malmö
Favoritmat: Jag gillar väldigt
mycket fisk och sallader med lite
olika ingredienser.*

Hur kom du på att du ville göra figuren Skurt?

Jag hade sjungit för barn på sjukhus och det var någon på TV3 som visste att jag hade Skurt så de frågade om inte Skurt ville vara programvärd som skulle presentera barnfilmerna på TV3. Men sedan var det så många som ville att Skurt skulle synas mer i TV. Efter en ganska kort tid fick vi ett eget program som hette *Skurtmagasinet* och det höll vi sedan på med i jättemånga år, i sexton år faktiskt höll vi på varje vecka med två halvtimmsprogram. Det handlade om olika saker som Skurt gärna ville ta reda på som hur det fungerar och varför det var så och så där, det blev över tretusen program i TV3.

Hur länge har du jobbat med det?

Det började ju då när TV3 startade och det var 1988, så att det blir 21 år, det är 2009 nu.

Vad gör du på fritiden?

Jag gör en massa saker, jag gillar att motionera, sedan spelar jag gitarr, sedan träffar jag kompisar, och sedan framför allt träffar så ofta jag kan mina barnbarn, Tea och Maja. Eftersom de bor i Stockholm så måste jag ju planera när jag ska åka till Stockholm eftersom jag bor i Malmö och det är ganska långt så jag får åka flygplan när jag ska träffa dem.

Hur gör du när Skurt pratar?

En del tror att jag buktalar men det gör jag inte utan jag lägger om rösten lite så att det låter som Skurt, det var så det började från början och sedan tänkte jag ett tag att jag skulle lära mig buktala men då hade han låtit lite annorlunda och det var när han lät på det här sättet som barn tyckte om honom så därför buktalar jag inte på riktigt. Det är många som tror det men det gör jag inte.

Gör ni några föreställningar nu?

Det händer att vi gör det, vi var i Ystad för bara ett par veckor sedan och träffade ungdomar på ett gruppboende där och det tyckte jag var jättekul och jag tror att de tyckte att det var jättekul och Skurt tyckte det var jättekul. Med Skurt är det så här att jag tycker nästan att han är lite levande, han har sina egna tankar och så där så för mig är han lite av en levande docka.

Vad är det som är roligast med det jobbet?

Det är att det är så många som kommer fram och säger att Skurt har betytt positiva saker för dem och alla brev och mail som vi fortfarande får. Det som är roligast med Skurt är alla fina kontakter som jag har fått med så många barn och ungdomar och också äldre och hur många som Skurt har betytt att de har börjat våga prata svenska. Det är väldigt många invandrarbarn som har skrivit och har tyckt att Skurt har varit en bästa kompis för dem. Han har pratat enkelt och långsamt och de har lärt sig att prata svenska mycket på grund av Skurt och sedan har de känt att Skurt har också varit lite annorlunda och de har känt att han har varit en jättefin kompis för dem, det tycker jag är jättekul.

Åbo slott

Text: Christopher Lundgren

En vistelse i Åbo slott

Ivåras var jag en sväng till Åbo. En av *sevärdheterna* var Åbo slott vilket jag tyckte var riktigt fint eftersom jag gillar gamla slott och kyrkor. När jag såg slottet från början visste jag först ingenting, jag hade inte ens hört talats om slottet. Min nyfikenhet gjorde att jag läste informationen som fanns på en skylt.

Eftersom jag var i Åbo redan halvvägen på morgonen hade slottet inte öppnat för dagen. För att fördriva tiden gick jag först till ett café som är i en sjöbod och ligger vid Aura å. Efter att ha druckit väldigt god choklad på cafét gick jag längst än för att komma till ett flertal affärer och en marknad. Efter flera timmars vistelse i olika affärer gick jag tillbaka

till slottet som då hade öppnat för dagen. I slottet finns bland annat ett café, en affär och ett museum. Jag besökte både cafét och affären men gick aldrig in på museet. För att lättare beskriva slottet har jag skrivit om slottets historia och utseende.

Dinosaurier

Text: Mattias Persson

För många miljoner år sedan (från 230 miljoner år sedan fram till för 65 miljoner år sedan) fanns det, precis som nu, många olika sorters djur.

De var förstås olika de djur som finns nu.

Många av dessa djur var reptiler, som de ormar, ödlor, sköldpaddor och krokodiler som finns kvar än i dag.

De flesta av dessa djur brukar kallas för dinosaurier eller skräcködlor.

Självva ordet "dinosaurie" uppfanns år 1842 av Engelsmannen Sir Richard Owen, och betyder ordagrant "förskräcklig ödla", det kommer av två grekiska ord, "deinos" (förskräcklig, kraftfull) och "sauros" (ödla).

Vad många inte vet, är att inte alla de djur som "vanligt folk" (de som inte är vetenskapsmän) kallar för dinosaurier är dinosaurier i vetenskapens mening.

Flygödlor och de olika sorters vatten-reptiler som fanns på den tiden är inte dinosaurier, men de får oftast vara med när man pratar om dinosaurier, eftersom de levde under samma tidsperiod som dinosaurierna, och var ganska lika dem.

I filmer som utspelar sig under dinosauriernas tid, eller där dinosaurier finns med av någon anledning, finns ofta flygödlor med, antagligen för att de ger en stämning av forntid.

Bland de djur som även för vetenskapen är dinosaurier, finns det två olika typer eller sorter, som ser helt olika ut, de som är ödlehöftade och de som är fågelhöftade. Båda sorterna är mycket välkända, och som representanter för dem kan man välja den mest kända av alla dinosaurier, Tyrannosaurus rex, för de ödlehöftade och Ankylosaurus (som ser ut som en stridsvagn) för de fågelhöftade. Man bör dock veta att namnen "ödlehöftade" och "fågelhöftade" inte är strikt korrekta, eftersom våra dagars fåglar faktiskt är ödlehöftade! Termerna kommer ifrån hur djurens bäckenben är konstruerat.

Fågelhöftade dinosaurier går nästan alltid på fyra ben och har långa halsar och svansar, medan de ödlehöftade går på två ben och liknar fåglar utan fjädrar. Det finns dock en del människor, som tror att somliga dinosaurier hade fjädrar.

Mer än 500 släkten (grupper av arter, som är nära släkt) av dinosaurier har upptäckts (år 2006) i förstenad form, som fossiler, och man tror att det bara är en fjärdedel av alla släkten som funnits.

Den 17 september år 2008 hade 1047 olika arter av dinosaurier fått vetenskapliga namn.

Nu för tiden börjar allt fler forskare anse att fåglar och dinosaurier är mycket nära släkt, och en del människor går så långt att de säger att dinosaurierna inte alls dog ut för 65 miljoner år sedan, eftersom fåglarna ju finns kvar än idag.

Historia

Åbo slott grundades på 1280-talet då det användes av svenske kungens ståthållare och soldater. Sedan har slottet ändrats, både vad gäller form och storlek. Till en början var slottet ett öppet lägerkastell, men blev i början av 1300-talet en sluten borg med huvud- och förborg. Mellan åren 1556 och 1563 fick slottet ungefär det utseende som det har idag.

Johan III hade under sin tid som hertig av Finland Åbo slott som sitt huvudsäte.

Åbo slott har använts för många ändamål. Bland annat så bodde Finlands generalguvernör Per Brahe d.y. i förborgen på 1630-talet. Under en tid höll även landshövdingensämbetet och hovrätten till i slottet men när de flyttade i slutet av 1700-talet gjordes det stora förändringsarbeten där. Sedan dess har

huvudborgen används bland annat som spannmålsmagasin och förborgen som fängelse.

Sedan placerades ett historiskt museum i förborgen under 1890-talet då fängelset togs ur bruk. Dock skadades slottet vid bombningarna 1941, under andra världskriget, men det renoverades och öppnades för allmänheten år 1961.

Former, drag och material

Slottet är murat av gråsten och kalksten. Ursprungligen bestod slottet också av flera träbyggnader som dock har förstörts i brand och belägringar och numer har ersatts av stenbyggnader. Fönstren är inte symmetriskt utplacerade (fönstren är inte över och under varandra) utan de är fritt placerade och har olika storlekar och former. Flera av de bågformade fönstren har dekorerats med inhuggningar i svart.

Formerna som man ser på murverket, portarna, trapporna och de mindre öppningarna är i stor grad lika som i både åländska och gotländska kyrkor. Inspiration till formerna är från ett ännu mer avlägset håll, nämligen stadsmuren kring Köln i Rhenlandet. Den bär på byggnadstraditioner från romantikens försvarsverk och är en förebild för alla som byggde stadsmurar och lägerkastell på 1200-talet.

Från tidigt 1300-tal kan man se en nyorientering söderut. Man anar mönstret från de fyrsidiga borgarna i Preussen, men planen av Åbo slott blev av praktiska själ mindre. Likaså visar de välvda utrymmena, bland annat Nunnekapellet och kungsmaket, drag från tysk arkitektur.

Ett studiebesök i Tyskland

Ett stort tack till våra sponsorer

Vill du vara med och sponsra oss?
Kontakta Snabel-@!

Nästa nummer:

Kommer 15 oktober